

PARLAMENTARNE VOLITVE

Priložnost za uveljavljanje naše manjšine

Zakaj priporočamo glas za SLOVENSKO SKUPNOST

Samo še nekaj dni nas loči od volitev v obe zakonodajni zbornici, se pravi v senat in poslansko zbornico. Volilna agitacija je v polnem teku, čeprav tokrat nima tako hrupnih in bučnih oblik, kakršnih smo bili vajeni še pred leti, zlasti v prvem povojnem razdobju. Ljudje ne marajo velikih, množičnih volivnih shodov, kar je vsekakor znak večje informiranosti in tudi večje politične zrelosti. Politične stranke imajo za svojo propagando danes na razpolago tudi radio in televizijo. Zelo učinkoviti pa so še

mentarnih volitev. To velja tudi za naše slovenske volivce in volivke.

Naši ljudje kot vsi ostali državljani seveda na lastni koži čutijo posledice gospodarske, politične in moralne krize, ki že nekaj let pretresa državo in iz katere vsaj do-
slej ni bilo videti izhoda. Zato se zavedajo, da utegne izid teh volitev morda odločilno prispevati k preobratu na bolje, da utegne morda ustvariti pogoje za postopno odpravo globoke krize. Slovenski volivec in slovenska volivka se bosta zato gotovo udeležila bližnjih volitev ter zaupala svoj glas listam in kandidatom, o katerih sta prepričana, da so njunega zaupanja tudi vredni.

Toda naši slovenski ljudje imajo, kot je popolnoma razumljivo, najprej pred očmi položaj svoje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Pred volitvami se zlasti sprašujejo, ali sta jim država in družba zagotovili pogoje, da se jim niti kot posameznikom niti kot narodni skupnosti ni treba bati za obstoj, da jim ni treba venomer trepetati pred nevarnostjo, da se ne potujčijo, asimilirajo in utonejo v morju večinskega naroda. Sprašujejo se dalje, ali so dani pravni pogoji, da Slovenci lahko nastopamo v javnem življenju kot osebe, da lahko sami svobodno urejamo in rešujemo svoja specifična vprašanja in da tudi mi prispevamo svoj delež pri oblikovanju novega lica celotne družbe, v kateri živimo.

V državi in družbi z dejanskim in ne samo formalnim demokratičnim redom bi bila takšna vprašanja seveda odveč. Žal pa moramo ugotoviti, da so ti problemi še ve-

dno aktualni in pereči, čeprav je že poteklo 31 let od konca druge svetovne vojne, ko si je tudi Italija oskrbela demokratično in napredno ustavo. Slovenska manjšina v Italiji je namreč še vedno v bistvu pastorka, nekakšen tujek v državnem telesu, nekaj, kar mora vzbujati strah in kar je treba vedno obravnavati z veliko previdnostjo, da se ne bi morda zamerili bolesto občutljivim pripadnikom večinskega naroda.

S takšnimi ali podobnimi občutki se naši slovenski ljudje, pa naj so organizirani v tej ali oni stranki, pripravljajo na prihodnjo nedeljo, ko pojdejo na volišče, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost. V roke bodo dobili glasovnice — za poslansko zbornico in za senat, če so izpolnili 25. leto starosti — z znaki posameznih list ter z imeni posameznih kandidatov. Četudi bi imeli nešteto razlogov za zagrenjenost ali celo za nekakšno sveto jezo, smo prepričani, da bodo tokrat glasovali preudarno, modro, se pravi tako, kakor velewa zdrava jamet. Svoj glas bodo oddali s trdno in odločno voljo, da bi prispevali svoj delež h korenitemu preobratu javnega življenja in splošnih razmer zlasti na svojih domačih tleh.

Ne povemo ničesar novega, če našim bralcem in slovenskim volivcem na splošno svetujemo, naj na nedeljskih volitvah glasujejo za liste in kandidate Slovenske skupnosti. Globoko smo namreč prepričani, da bo glas za Slovensko skupnost tokrat izrednega pomena, kajti italijanski politiki in njihove stranke morajo končno priti do spo-

(Dalje na 5. strani)

KANDIDATI

Kandidati SLOVENSKE SKUPNOSTI za
POSLOANSKO ZBORNICO v okrožju
TRST:

- RAFKO DOLHAR
- BORIS GOMBAČ
- ANTEK TERČON
- ALOJZ TUL

Za SENAT:

- ALEŠ LOKAR
- MILAN SOSIČ

Kandidati SLOVENSKE SKUPNOSTI za
POSLOANSKO ZBORNICO v okrožju
Gorica - Videm - Pordenon - Belluno:

- MARIJA FERLETIČ, ANDREJ BRATUŽ, REMO DEVETAK, RAFKO DOLHAR, MAKŠ GERGOLET, ANDREJ MAKUC, FRANC MLJAČ, SIMON PRESCHEREN, MARILKA KORSIČ, DAMJAN PAULIN, MARJAN TERPIN, MIRKO ŠPACAPAN, EMIL VALENTINCIČ.

Za SENAT:

- ALBIN SIRK (Gorica), MARIJA FERLETIČ (Čedad), SIMON PRESCHEREN (Tolmeč - Videm - Pordenon).

vedno sestanki, srečanja in razgovori v zaprtih prostorih, ki med drugim omogočajo neposreden stik med govornikom in poslušalci.

Četudi volilna agitacija letos ni tako hrupna, imamo vtis, da se ljudje kljub temu dobro zavedajo pomena bližnjih parla-

KAJ BO PO 20. JUNIJU?...

V nedeljo bodo volitve, na katerih se bo odločilo, ali bo Krščanska demokracija s svojimi zavezniki še naprej vodila Italijo, ali pa jo bo zamenjala levica, koalicija treh levih strank PSI, KPI in Proletarska demokracija.

Ta alternativa je dramatična, ker ne gre samo za izmenjavo strank v vladi, kot se to dogaja takorekoč stalno v vseh demokratičnih državah na svetu, ampak za zamenjavo vsega vladnega, političnega in tudi gospodarskega in socialnega sistema.

Nihče ne more vnaprej zanesljivo napovedati, kako bodo volitve izpadle. Zato je boljše, da skušamo ugibati, kaj bo po volitvah oziroma kakšne možnosti se kažejo.

V primeru, da vse tri leve stranke skupaj ne bodo dosegle nad 51 odstotkov glasov, je jasno, da bo Krščanska demokracija v bistvu ohranila svojo vlogo, čeprav bo morala najbrž bolj prisluhniti željam svojih manjših zaveznikov in jih bolj upoštevati. V takem primeru je tudi pričakovati, da PSI ne bo dolgo vztrajala ob strani KPI v opoziciji in se bo skušala prej ali slej spet vključiti v vladni tabor. Zdaj, ko je toliko let okušala sladki kruh oblasti, bi se le težko spet navadila na trdi in grenki kruh opozicije, ali pa sploh ne. Vsekakor pa bi pomenilo to za socialiste pot v Canosso, čeprav bi najbrž znali vse tako urediti, da bi

(Dalje na 5. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 20. junija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 A. Dvorak: Godalni kvartet št. 6 v f duru. »Ameriški«. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Moj oče in jaz«. Napisal Gian Francesco Luzi, prevedel Franc Jeza. IV. del: »Medsebojno zaupanje«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Začetek novega življenja«. Drama, napisal Luigi Chiarelli, prevedla Lelja Rehar. RO. Režija: Lojzka Lombar. 17.45 Nedeljski koncert. 18.30 Šport in glasba. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.10 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 21. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Scenska in baletna glasba. 19.00 Poje Neda Ukračen. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Pianistka Jelka Suhadolnik Zalokar. Ivan Šček: Sedem slik - Slovenska ljudska materialna kultura - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 22. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.15 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Kitarist J. Bream. 18.50 Ansambel Bojelo Dugme. 19.10 1945-1975: Trideset let gledališkega amaterstva v naši deželi (12. oddaja). 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Rossini: Seviljski brivec, opera. 22.10 Glasba za lahko noč.

: : SREDA, 23. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianistka Marina Cainelli. 18.50 Orkestri in zbori. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Western pop folk. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Nino Sanzogno. Sodelujeta sopranistka Gianna Amato in pianist Rudolf Buchbinder. 21.15 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 24. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Slavko Osterc: Štiri simfonične skladbe. Simfonični orkester Radiotelevizije Ljubljana vodi Uroš Prevorsek. 18.55 Ansambel »The Gianni Four«. 19.10 Človek pred rojstvom: »Konec nosečnosti in porod« (Vito Sinopoli. 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Gospod X«. Radijska igra, napisal Milan Lipovec. RO. Režija: Stana Kopitar. 21.55 Glasba za lahko noč.

noč.: : PETEK, 25. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Sopranistka Stelina Doz. 18.45 Filmska glasba. 19.10 Slovenska povojna lirika: »Ponotranjena lirika Jožeta Udoviča« (Lev Detela). 19.25 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert Vodita James Levina ter Julius Rudel. 21.25 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 26. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Romantična simfonična glasba. 18.50 Anseml »Plave kitare«. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Ivanka Anžič Klemenčič« (Lelja Rehar). 19.20 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Med goriškimi begunci v Makedoniji«. 20.50 ska drama, napisala Tončka Curk RO. Režija: Jože Peterlin. 21.20 Veliki jazz orkester iz Vidma. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nosl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 • Odgovorni urednik: Drago Leaiša • Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Ukrepi v korist potresencem

V deželnem okviru oblasti hitijo s sprejemanjem novih ukrepov v korist potresencem Furlanije in Beneške Slovenije. Tako je imel deželni svet dežele Furlanije - Julijske krajine dolge seje, na katerih je odobril štiri važne zakone.

Prvi zakon vsebuje ukrepe v korist obnove podjetij v industriji, obrtništvu, trgovini in turizmu, katera je prizadel potres. V teh gospodarskih sektorjih, to je brez kmetijstva je potres povzročil škodo 300 milijard lir ter je v nevarnosti 20 tisoč delovnih mest. Škoda je utrpelo 6.000 podjetij, od tega 2.700 podjetij v trgovinskem sektorju, ki imajo škodo 70 milijard. V obrtništvu je prizadetih 3000 podjetij, škoda znaša 60 milijard. V industriji ima 200 podjetij škodo nad 170 milijard lir. V nevarnosti je tako 7.000 delovnih mest v industriji, prav tako 7.000 v trgovinskem sektorju ter 6.000 v obrtništvu.

Po omenjenem zakonu bodo nakazali iz deželnega solidarnostnega sklada 50 milijard lir za obnovo podjetij. Na račun kapitalov zakon predvideva enkratni nevračljivi prispevek za obnovo proizvodne dejavnosti in delovnih mest, kot so bile pred potresom. Prispevek bo enak škodi, če ta ne presega 5 milijonov. Če pa škoda presega ta znesek, bo prispevek za preostali del znašal 30 ali 20 odstotkov škode. Prvi odstotek velja za popolnoma uničena podjetja in drugi odstotek za delno poškodovana. Postopek za izplačilo prispevkov bo čimbolj preprost in nagel.

Drugi odobreni zakon se tiče olajšav za intervencije avtonomnih zavodov za ljudske hiše v korist gradnje stanovanj ter tretji zakon dodatnih financiranj v korist občin in pokrajin na podlagi člena 54 deželnege statuta.

Četrty zakon pa se nanaša na lokacije za nove gradnje pri obnovi mest in vasi na potresnem področju. Ta zakon prinaša vrsto določb tehnično-urbanističnega značaja. Zakon predvideva, da bo šla vsa pomoč preko krajevnih ustanov. Kočljivo bo seveda kot vedno vprašanje razlašcanj za nove gradnje.

Zakon prepušča nalogo o določanju pod-

ročij za nove stanovanjske gradnje prizadetim občinskim upravam. V roku 60 dni po objavi zakona v Uradnem vestniku dežele Furlanije - Julijske krajine bodo občinske uprave določile zemljišča za nove gradnje in za skladiščenje materiala. Pri tem bodo morale upoštevati varnost novih naselij, višino stroškov za ureditev ustreznih infrastruktur, obstoj in nadaljevanje gospodarskih dejavnosti ter nekatere druge pogoje. Glede gostote prebivalstva je določeno, naj ne bo manjša od 120 ljudi na hektar. Ustrezni sklepi občinskih uprav bodo stopili v veljavo 15 dni po sprejetju in njihova veljavnost bo trajala 4 leta.

—o—

V SLOVENIJI JE BIL SPREJET ZAKON O VERSKIH SKUPNOSTIH

Zbor skupščine SRS je odobril novi zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v slovenski republiki. Podpredsednik komisije SRS za odnose z verskimi skupnostmi Tone Poljšak je ob tej priložnosti — kot poroča »Družina« — izjavil: »Večina pripomb, ki so jih dali predstavniki verskih skupnosti ali so bile izražene v javni razpravi iz vrst drugih udeležencev, je bilo konstruktivnih. Zato smo jih tudi smotrno vnesli v besedilo predloga zakona v tem smislu, da jasneje določajo, kaj je oziroma kaj ni verska dejavnost.«

NOVICE

Zaccagnini je v svojem prvem intervjuju po okrevanju izjavil, da je treba odvzeti misovcem neofašistične glasove, s čimer je odgovoril na komunistične in socialistične obtožbe, da lovi in prosi DC za glasove na desnici.

V Londonu so na zahtevo italijanske sekcije Interpolaretiral misovskega poslanca Sandra Saccuccija, ki je obtožen, da je povzročil nemir in da je streljal na svojem shodu v Sezze Romano. Vendar je malo verjetno, da bi ga Angleži izročili Italiji ali da bo ostal dolgo v zaporu, če bodo ocenili njegovo dejanje za politično, kar je verjetno.

SKOZI DALJNOGLED

NARAVA POPRAVLJA, KAR ZAGREŠIJO LJUDJE...

Libanonski zdravniki ugotavljajo, da je ena izmed posledic državljanske vojne, ki traja že drugo leto, močno povečanje števila rojstev. Točnih statističnih podatkov še ni, ker jih je zaradi razmer težko zbrati, toda zdravniki menijo, da se je rodost povečala vsaj za dvajset odstotkov v primerjavi s časom pred državljansko vojno. Ljudje so namreč prisiljeni ostati zvečer doma, ker se po cestah spopadajo krščanski in muslimanski gverilci. Tako hodijo tudi zgodaj spat...

VSAJ SLOVENCE IMA NA SVOJI STRANI

Ameriški senator Wayne Hays iz Ohia je bil pretekle dni v zobeh vse Amerike, ker je prišlo na dan, da je preskrbel službo

med uslužbenci senata zelo čedni gospodični, ki se zdaj pritožuje — seveda — da jo je »spolno izkoriščal«. Menda si jo je cela skupina senatorjev podajala in jo »posojala« še komu. Med njimi je bil tudi znani Nixonov sodnik v zadevi Watergate sodnik Sirica, da je v zahvalo glasoval za njihove zakonske predloge. Malokdo pa ve, da je Wayne Hays tisti, ki je skupaj s slovenskim senatorjem Lauschetom predložil senatu zakon, da se spet odobri denar (90.000 dolarjev) iz ameriškega proračuna za obnovo slovenskih radijskih oddaj »Glas Amerike«. Zakon je bil odobren. Upajmo, da brez »posredovanja« tiste mične gospodične. Hays je zdaj skušal napraviti samomor, ker ga menda vsi grdo gledajo, baje celo njegova novoporočena žena. Toda Slovenec pa le ima na svoji strani.

Takega štetja Slovenci ne bomo nikoli sprejeli

Kot je bilo naznanjeno na Dunaju, namerava avstrijska vlada še letos prešteti Slovence na Koroškem. Gre, kot znano, za to, da bi uveljavila določbe po 7. členu avstrijske državne pogodbe samo v tistih občinah, kjer bi bilo 20 odst. Slovencev in več. Štetje pa ima seveda namen, čim bolj zmanjšati število koroških Slovencev. Zanj so se odločili v upanju, da se je njihovo število od zadnjega ljudskega štetja zaradi napredujočega potujčevanja še bolj zmanjšalo in da bo tako le malo občin oziroma krajev prišlo v poštrev za uveljavitev manjšinskih pravic.

Na Koroškem je bilo seveda v prejšnjem in tem stoletju že mnogo ljudskih štetij. Tako bi avstrijska in koroška vlada prav lahko vedeli, koliko je zdaj koroških Slovencev oziroma koiko se jih po dvesto letih trajajočem namernem ponemčevanju še prišteva k slovenstvu. Toda ker je slovenščina povsem ukinjena kot obvezen predmet v koroških šolah in potisnjena oziroma ponižana v položaj prostovoljnega predmeta in to vedno zadnjo uro, ko morajo ostati otroci, ki se prijavijo zanj, še eno uro več v šoli, upa avstrijska vlada z vsemi šovinisti vred, da se je od zadnjega ljudskega štetja priznalo za Slovence še bolj skrčilo. Narodna zavest se namreč oblikuje skoro izključno v osnovni šoli v narodnem jeziku, medtem ko je osnovna šola v tujem jeziku največja potujčevalnica. Na tem dejstvu temelji avstrijska politika do koroških Slovencev in na to se zanašajo tisti, ki so izsilili novo štetje, zlasti vse tri glavne avstrijske stranke: socialistična, ljudska in liberalna. (Pri tem je treba opozoriti na napačno prevajanje nemškega izraza »freiheitliche Partei« kot »svobodnjaška stranka«, kot najdemo to pogosto v slovenskem tisku. »Freiheitliche« so po našem čisto navadni liberalci in v bistvu nazadnjaška, hudo desničarsko usmerjena stranka, ki nima prav nič skupnega s pojmom, ki ga pomeni beseda »svobodnjaki«.)

Avstrijska vlada, stranke in vsi nemško-nacionalistični elementi, na čelu seveda tisti iz »Heimathunda«, se zdaj veselo nadejajo, da bo zadan s tem štetjem slovenski manjšini v Avstriji smrtni udarec.

Toda zelo verjetno se veselijo prezgodaj. To bo le nova krivica, ki ji bo povzročena iz cinične preračunjenosti v zavesti, da lahko vladajoči počenjajo, kar hočejo, ker držijo oni nož za ročaj. Slovence podcenjujejo, kot so to vedno delali. Toda to se jim je in ne samo njim, po primere bi lahko segli mi tu tudi mnogo bliže — že mnogokrat bridko maščevalo, tudi leta 1918 in med drugo svetovno vojno ter po njej. Ne dvomimo, da bo tako tudi tokrat. Morda se še ne zavedajo dovolj, kaj pomeni, če Slovenci rečemo, da ne bomo priznali tega krivičnega štetja, ki pomeni pritisk in le ugotavljanje rezultata potujčevanja v več kot dvajsetih letih avstrijske pogodbe. To štetje bo krivica, v katero se ne bomo nikoli vdali in njegovega rezultata ne bomo kot narod nikoli priznali. To bo ostal neporavnan račun med Avstrijo in slovenskim narodom kot celoto. Slovenskega naroda kot celoto pa ne bo mogla Avstrija nikoli, z nobenim štetjem, z nobenim pritiskom in tudi z nobeno diplomacijo izbrisati ali izključiti iz igre. Na njeni južni meji bo ostal dvamilijonski narod, ki se bo vedno zavedal krivic, katere mu je storila, in bo čakal, da bo udarila

ura zgodovine, da se krivice popravijo. Krivice, ki so z najbolj zahrbtnimi in preračunanimi sredstvi v malo več kot sto letih znižale uradno število slovenskega prebivalstva na Koroškem od ene tretjine na 4 odstotke (po trditvah v avstrijskih uradnih publikacijah) in jih upajo zdaj morda znižati še za polovico.

Mogoče so kdaj krivice, ki jih je delal en narod drugemu, res zastarele. Toda tisti časi so minili.

Res pa je tudi, da ne mečemo in ne smemo metati vseh Avstrijcev v en koš, ker vemo, da je v avstrijski javnosti mnogo takih, ki se ne strinjajo s politiko svoje vlade do slovenske manjšine in s stališčem svojih strank, tudi če so njihovi volivci. Vemo, da sta si avstrijski in slovenski narod v marsikaterem pogledu blizu in že samo zaradi svojega sosedstva nujno navezana na medsebojno sodelovanje in prijateljstvo. Toda tega bi se morale zavedati tudi avstrijska vlada in stranke in ne samo slovenski narod. Dokler ne bo pravično rešeno vprašanje pravic koroških Slovencev, je tako iskreno prijateljstvo in sodelovanje nemogoče. Odgovorni avstrijski politični krogi, zlasti socialistični, se morajo čimprej zavesti, da hote ali ne hote popuščajo istim silam, ki so zaplodile in spravile na svet nacizem. S temi silami pa Slovenci ne bomo šli v sožitje in se nikoli ne bomo dali pogojevati od njih, niti na Koroškem niti kje drugje.

»Imamo jasne poglede v bodočnost«

Dr. Joško Tischler se je zaradi let umaknil kot predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Ob tej priložnosti je napisal pred občnim zborom NSKS, na katerem je odstopil, članek za »Naš tednik«. Iz članka zaslužnega in uglednega politika koroških Slovencev povzemamo naslednje odstavke:

»Za obletnico podpisa avstrijske državne pogodbe je sklical Narodni svet koroških Slovencev svoj redni občni zbor.

Ob podpisu pogodbe je Naš tednik 19. 5. 1955 zapisal:

»Z nevtralnostjo je Avstrija prenehala biti podaljšana roka Nemčije proti vzhodu in jugovzhodu in je postala neke vrste posrednik med Vzhodom in Zahodom. Zdi se nam, da po 15. maju ne moremo in tudi ne

smemo govoriti o posebni misiji nemštva v Avstriji in na Koroškem, marveč moramo govoriti o avstrijski misiji, ki je izrazito posredovalnega značaja med pretežno slovenskim vzhodom in zapadnim svetom. Že v državi sami se nudijo možnosti takega posredovanja. Na jugu so Koroški Slovenci, na vzhodu gradiščanski Hrvati in proti severovzhodu pa Čehi.«

Če gledamo teh 21 let nazaj, moramo ugotoviti, da je nemškemu nacionalizmu uspelo vtisniti avstrijski politiki nemški pečat. Kar dejansko kažejo razne nemškonacionalne prireditve v Krivi Vrbi, Vernberku, na Vrhu, v Velikovcu itd. Dokazi takih stremiljenj sta tudi plebiscitna proslava 1970 in pa »Tafelsturm« 1972 in vse posledice takih početij...

Jasno je treba videti usodno preštevanje koroških Slovencev, ki ga namerava izvesti zvezna vlada na pritisk nemškonacionalističnih krogov, da bi se izognila obveznosti iz državne pogodbe s tem, da statistično dokaže, da koroških Slovencev sploh ni. Pred temi Slovenci, ki jih menda ni in ki jih je treba šele iskati s štetjem posebne vrste, ima vsa dežela in vlada neke vrste prastrah.

Da bi tako preštevanje napravila Slovincem nekam sprejemljivo, ponuja vlada pospeševanje manjšine. Ves osnutek tega »pospeševalnega« zakona pa niti v eni točki ne kaže dobre volje...

Je pa tudi nekaj spodbudnih pojavov v avstrijski notranji politiki. Akcijski komite se je s podpisno akcijo proti zavestni kršitvi državne pogodbe zavzel za popolno izpolnitev državne pogodbe. Solidarnostni komite v Celovcu in na Dunaju je izpove-

(Dalje na 8. strani)

Primarne volitve v ZDA

V Združenih državah so se končale primarne volitve, na katerih glavni stranki — to je republikanci in demokrati — izbirata svoje kandidate za predsedniške volitve, ki bodo jeseni. Pri republikancih je zbral največ glasov predsednik Ford, ki je dobil za strankin kongres 959 delegatov od potrebnih 1130. V demokratski stranki pa je Carter prejel 1125 delegatov od potrebnega števila 1505. Končna beseda bo padla na kongresih obeh strank. Zasedanje demokratske stranke bo 12. julija in zasedanje republikanske stranke 16. avgusta.

Pri imenovanju kandidatov za predsedniške volitve primarne volitve niso obvezne. Uvedli so jih v začetku stoletja ter so odvisne od pobude posameznih držav ame-

riške federacije. V letu predsedniških volitev se vsaka posamezna država odloči za primarne volitve ali proti njim ter se zaradi tega njihovo število spreminja. Vendar število držav s primarnimi volitvami narašča. Leta 1968 jih je bilo 17 in letos jih je 31.

Primarne volitve so predvsem preizkusni kamen za popularnost glavnih kandidatov. Na kongresih strank namreč zaradi pogajanj med voditelji lahko pride do sprememb ter lahko določijo kakega drugega kandidata, ki zastopa stranko v boju za Belo hišo. Praksa pa je ta, da skoraj vedno potrdijo imenovanje tistega kandidata, ki je bil na primarnih volitvah deležen največjega priznanja in največje popularnosti.

PROSTA CONA IN AVTOPORT

Na Krasu se dalje veliko razpravlja o načrtih za prosto industrijsko cono na italijansko-jugoslovanski meji ter o gradnji tovrnega postajališča pri Fernetičih.

O prosti coni so govorili tudi na študijemskem dnevu, katerega je pri tržaški trgovinski zbornici organiziral Zavod tržaškega vseučilišča za proučevanje prevoznih v okviru Evropske gospodarske skupnosti. Ob ravnavali so mednarodno vlogo tržaškega prometnega vozlišča.

Na zasedanju v tržaški trgovinski zbornici so poudarili, da sta Italija in Jugoslavija s sporazumom v Osimu uredili skupno političnih vprašanj, a istočasno se pogodba v obsežni meri tiče tudi gospodarskih struktur v severovzhodnih predelih Italije. Na meji med Italijo ter državami Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč je bila celo zamišljena skupna industrijska struktura, to je prosta cona, kakršnih ni na meji med Italijo in državami Evropske gospodarske skupnosti. Ko bo osimska pogodba ratificirana, se bo na našem področju sprožila vrsta vprašanj prometnega, industrijskega, pomorskega, urbanističnega in socialnega značaja. Predvidena je ustanovitev koordiniranega sistema pristanišč, ki naj bi zajel Tržič, Trst, Koper in Reko. Ta sistem bi sicer zadoščal za sodelovanje med temi lukami, a vprašanje se bo razširilo na industrijsko cono v njihovem neposrednem zaledju. Zaradi proste cone sta potrebna širši luški sistem ter globlja integracija med prizadetimi deželami.

Po drugi strani — pravijo strokovnjaki — na površini 2560 hektarov — katero osimska pogodba predvideva za prosto cono — ni mogoče uresničiti pravega področja za razvoj pomorske industrije ali Maritime Industrial Development Area, kakršne že obratujejo v Severni Evropi ter v trikotju Maršej - Fos - Genova. Tako se bo treba odločiti za ožje načrte, katerim bo treba prilagoditi prometne zveze in urbanizacijo okolja.

Glede urbanizacije je treba spomniti, da je po mednarodnih standardih možno računati na več variant od minimalnih do maksimalnih rešitev. Pri tisoč hektarih industrializirane površine v coni bi bilo 12 tisoč

zaposlenih v coni in 12 tisoč izven cone ter bi prirastek prebivalstva znašal 100 tisoč ljudi zaposlenih v coni in izven nje, a skupen prirastek prebivalstva bi dosegel 200 tisoč oseb.

Zahtevam osimske pogodbe bodo menda prilagodili druge načrte, ki se nanašajo na razvoj severovzhodnih predelov Italije, kot so Projekt 80 ter deželni načrti Furlanije - Julijske krajine.

Kot za prosto cono tako je tudi za tovrno postajališče pri Fernetičih najbolj pereče vprašanje razlaščenja zemlje. Gre za obširna področja, ki prizadenejo veliko ljudi ter s tem široke postavke gospodarskega in socialnega razvoja.

Po tiskovnih poročilih bodo pri Fernetičih te dni začeli z deli za gradnjo druge faze tovrnega postajališča. Župan repentaborske občine je namreč že izdal konzorciju za gradnjo in upravljanje tovrnega postajališča ustrezno gradbeno dovoljenje.

Predvidena je gradnja carinarnice in nekaterih pritoklin ter ureditev nadvoza po katerem bo na višini postajališča speljana sedanja cesta Fernetiči - Col. Po istih tiskovnih poročilih se je Konzorcij obvezal, da bo predelal načrte za cestne zveze med postajališčem in preostalim omrežjem. Blagovni promet s tovrnjaki naj bi se odvijal mimo vasi po posebni hitri cesti, ki bo tekla od 200 do 250 metrov od Fernetičev ter bo prečkala sedanjo cesto številka 58 Opčine - meja v podvozu v neposredni bližini mejnega prehoda. Prav tako v podvozu naj bi tekla direktna cestna zveza med postajališčem in suhozemskim terminalom pri Sežani.

Same državne ceste številka 58 ne bodo dvigali vse do razdalje 30 metrov od križišča s cesto za Col. Dodajajo, da se je konzorcij tudi obvezal, da bo počakal z nadaljnjo gradnjo postajališča, to je skladišč, dokler ne bo predhodno rešeno vprašanje avtocestnih povezav.

EGIDIJ VRŠAJ

Pripombe openskih organizacij k varianti regulacijskega načrta

»Člani openskih organizacij: Združenje jurskih upravičencev za Opčine - Bane, Slovensko prosvetno društvo Tabor, Športno društvo Polet, Združenje staršev za osnovno šolo in Združenje staršev za srednjo enotno šolo Srečko Kosovel, zbrani na sestanku dne 8. junija 1976, so proučili občinski varianto regulacijskega načrta za zemljišča namenjena javnim potrebam ter ugotovili naslednje:

1. Glede lokacije novega pokopališča (oznaka štev. 27) so openske organizacije seznanile občinsko upravo s svojim stališčem že 19.9.1975. Pri takratnem predlogu, s katerim je soglašala tudi konzulta za vzhodni Kras, še vedno vztrajamo: pokopališče za Opčine (8.000 kv. metrov) naj se pomakne na jurska zemljišča znotraj vinkuliranega področja (parc. 3621), preostalo zemljišče pa naj se osvobodi vinkulacije. Stališče pristojnih občinskih uradov, da bi

bilo treba zemljišča šele izravnati, je nesprejemljivo, saj bi nakup zasebnih zemljišč zahteval večje stroške. Sploh smo mnena, da je izbira lokacije novega pokopališča neustrezna in premalo pretehtana.

2. Glede hitrih cest podpirajo openske organizacije predlog arhitekta R. Coste, ki predvideva direktno povezavo med industrijsko prosto cono, tovrnim postajališčem na Fernetičih in državno cesto 202. Ta načrt je takoj uresničljiv in bi zajel najmanj površin.

3. Glede lokacije klavnice na Repentaborski cesti ugotavljamo, da je objekt za Opčine nesprejemljiv iz gospodarskih in ekoloških razlogov, saj ne bi prinesel domačinom nobene koristi, oviral bi turistično izbiro obstoječega regulacijskega načrta — izkoriščanje površin za izgradnjo stanovanj. Klavniški odpadki bi utegnili onesnažiti podzemne vode in zasmraditi okolico.

4. Glede možnosti razširitve tovrnega postajališča na Fernetičih v smeri proti Opčinam izjavljamo, da smo odločno proti morebitni razširitvi in vinkulaciji zemljišč.

5. Glede sedeža oddelka mestne čistote, ki je sedaj na Proseški ulici in ki v varianti ni označen, zahtevamo, da se premešči na zemljišče že 15 let neizkoriščene klavnice v Narodni ulici, zemljišče na Proseški cesti pa naj se da na razpolago vasi za njene potrebe kulturnega značaja. Z našim predlogom soglašata tudi pristojna konzulta.

6. Zahtevamo, da se v varianti regulacijskega načrta označijo zgodovinska obeležja, tako spomenik padlim vaščanom, spomenik 72 talcem in spominska plošča ustrelenih narodnih mučnikov. Okolica zadnjih dveh naj se uredi kot park.

7. Zahtevamo, da se v varianto regulacijskega načrta vnese nova plošča Š.D. Polet na Repentaborski cesti.

Ob koncu opozarjamo občinsko upravo še na problem šolskih prostorov. Regulacijski načrt sicer predvideva gradnjo šolskega

(Dalje na 7. strani)

Župnijske skupnosti v Rižarni

V nedeljo, 13. junija je bila v tržaški Rižarni vsakoletna spominska slovesnost, ki jo priredijo Slovenske župnijske skupnosti na Tržaškem. V kapeli Rižarne je škofov vikar dr. Lojze Škerl daroval mašo za dušnico. Spominski govor je imela žrtev fašističnega terorja gospa Ljubka Šorlijeva. Podala je temeljit in občuten pregled trpljenja Slovencev pod fašizmom in se povezala na boj za doseg narodnostnih pravic, ki traja še danes, trideset let po zmagi nad fašizmom, medtem ko je povojna Italija odlikovala komisarja Collottija z bronasto kolajno za posebne zasluge. Odlikovanje pa še ni bilo preklicano.

Svoj govor je pričela s temi besedami: »Zbrali smo se tu, na kraju trpljenja in smrti, tiho in z največjo spoštljivostjo, kot bi prišli na božjo pot. Pa saj smo tudi prišli na božjo pot. Kraj na katerem stojimo, je

svet kraj, posvečen od krvi nedolžnih. Kruhot fašističnih in nacističnih tiranov je umorila njihova telesa, ni pa umorila njihovega duha. Čutimo jih v naši sredi, slišimo njih glas, ki ne obtožuje nikogar več, samo priča o grozotah, ki smo jih doživeli, da bi mi ki sta nam pravica in s oboda prav tako sveti, kot sta bili nim, vztrajali v borbi tudi v današnjih dneh, saj se moramo po tridesetih letih demokracije še vedno boriti za svojo pravico. Kot hlapec Jernej jo iščemo, kot hlapec Jernej se vračamo zagrenjeni.

Danilo Pertot je posredoval uvodne besede in nagovor Zorka Hareja. Nastopili so Združeni cerkveni pevski zbori pod vodstvom Dušana Jakomina, Miro Oppelt je recitiral poezijo Marije Mijotove »Rižjera«, Patrizia Petaros je pa prebrala Cankarjevo črtico »Gospod stotnik«.

Kaj bo po 20. juniju?...

(Nadaljevanje s 1. strani)

se dali prositi od KD, naj se vrnejo k vladnim ... jaslim. Vsekakor pa bi tak rezultat pomenil veliko razočaranje za socialiste, ki sanjajo o tem, da bodo odslej v stanju pogojevati tako komuniste kot krščanske demokrate.

V skladu s socialističnimi željami in sanjami bi bilo, da bi doživela združena levica zmago na volitvah, a le tako, da komunisti in »proletarci« ne bi sami dosegli 50,1 odst., česar pa itak ni pričakovati. V takem primeru bi se namreč lahko komunisti poživžgali tudi na PSI, ki je zelo nadležen zaveznik (o čemer se je prepričala tudi KD). Toda če bi potrebovala KPI za večino socialiste, bi želeli ti temeljito izkoristiti položaj in bi hoteli pogojevati komuniste. Ti bi bili dejansko odvisni od socialistov, če bi hoteli ostati na vladi. Socialisti bi bili jeziček na tehtnici. Oni bi odločali o vladni večini in o tem, kdo bo na vladi in kdo ne. V primeru takega spora bi lahko vrgli levo vlado in se začeli spet pogajati s KD za kako novo levo-sredinsko vladno koalicijo. Tako bi bili težka zavora za vlado in načrte KPI.

Če pa bi dosegla KD s svojima dvema zaveznicama PRI in PSDI (in z liberalci) večino, bi socialistična stranka ne mogla več igrati take vloge, s čimer pa seveda ni rečeno, da se bo vdala v to. Napravila bo vse, kar bo mogla, da čimbolj uveljavi svojo težo v italijanski notranji politiki, bodisi v vladi, bodisi v opoziciji. Skupaj s komunisti bi lahko delala težave vladi.

Sicer pa se bo najbrž zgodilo, da noben tabor ne bo dosegel 50,1 odst., kajti tu so še misovci. Tako bo v primeru, da levica ne zmaga in da KD s svojima zaveznicama (in z liberalci) ne doseže 50,1 odst. glasov, dejansko mogoče sestaviti novo vladno večino samo s PSI in v takem primeru si bo dala PSI svoj pristop k vladni večini čimbolj visoko plačati in bo skušala dosledno uveljaviti svojo neobhodnost. Potem lahko pričakujemo, da bo šlo v Italiji tudi zanjprej tako, kot je šlo doslej — do novih predčasnih volitev in iz krize v krizo v eno samo veliko Krizo.

Krščansko-demokratski politiki so že odločeni, kot izjavljata na volilnih shodih

tako Moro kot Fanfani (Zaccagnini je še vedno v okrevanju): po volitvah ali vlada s KD in brez komunistov ali vlada KPI brez KD. Druge možnosti pravijo, ni. Komunistom je žal: rajši bi vladali skupaj s KD kot s socialisti, kajti boljše je imeti krščanske demokrate pod seboj kot proti sebi, pri tem pa imeti opravka še s tako nezanesljivimi zavezniki, kot so socialisti. Zadeva torej le ni tako enostavna, kot se zdi. Če noben tabor ne bo dosegel večine in če bodo socialisti vztrajali ob strani KPI, se zna celo zgoditi, da bodo potrebne nove volitve, v prizadevanju, da pride do kake odločitve.

SINDIKALNO PREMIRJE

Dne 10. t.m. se je začelo v Italiji sindikalno premirje, ki bo trajalo do 21. junija, to je do časa po parlamentarnih volitvah.

Sindikalne konfederacije pojasnjujejo, da je premirje odraz želje, da bi volitve potekale v čimbolj mirnem vzdušju. V sedanjem položaju namreč nekatere sile skušajo zaostri napetost, da bi volilci odločali in izbirali bolj na osnovi čustev kot pa po trezni in razumni presoji. Delavci morajo zaradi tega odločno zavriniti vse pro-

vokacije ter nasilne izpade nedemokracij in prevratniških sil.

Delavci — dodajajo sindikalne konfederacije — dobro poznajo naklepe strategije napetosti, ki si je te dni — ko je volilna kampanja na višku — znova okrvavela državo z umorom v Sezze Romano, katerega sa zagrešili skrajni desničarji, ter s trojnim pokolom v Genovi, ki je zločin skrajne levice.

Vse kategorije delavcev, ki se še bojujejo za obnovo delovnih pogojev, so sprejele zahtevo sindikalne federacije za prekinitev stavk: bančni uslužbenci, tekstilni delavci, dninarji in uslužbenci trgovskih podjetij. Obvezali so se, da bodo ukrenili vse, kar je potrebno, da volitve ne bodo pretveza za kakršnokoli stramentalizacijo. Delavci ne smejo nasedati provokacijam tistih, ki se poslužujejo vseh sredstev, da povzročajo kaos, ki potem vodi v diktaturo.

—o—

KDO BO NOVI PREDSEDNIK?

Na Portugalskem se je v soboto uradno pričela volilna kampanja za predsedniške volitve, ki bodo 27. junija. Dejansko pa so kandidati posegli v volilni boj že poprej. Predsednik republike Gomes je objavil izjavo, v kateri poudarja, da bo vojska zagotovila red in mir ter svoboden potek glasovanja.

Kandidati so štirje: general Eames, sedanjí ministrski predsednik general Azevedo, major Carvalho, ter Octavio Paco. Eamesa podpirajo tri glavne stranke, to je socialisti, krščanski demokrati in socialni demokrati. Kljub temu pa se utegne zgoditi, da ne bo izvoljen pri prvem glasovanju, ker po drugi strani Azevedo uživa veliko popularnost, čeprav nastopa kot neodvisen kandidat. Carvalho je zastopnik skrajne levice in Paco je končno kandidat komunistične stranke.

○○○

V Furlaniji si še vedno skoro vsak dan sledijo potresni suhi do 5.-7. stopnje, da se porirajo razmajani zidovi, toda obnova je že v teku. Furlani in Beneški Slovenci so pljunili v roke in se lotili dela na svojih porušenihi hišah.

V mednarodni javnosti začnajo dajati prav Libanoncem, ki trdijo, da se Sirci ne mislijo več umakniti iz Libanona. Potem si bodo hoteli odrezati kos tudi Izraelci, libanoski »progresisti« in »neprogresisti« (po verziji italijanske TV) pa se bodo lahko potem streljali na tuji zemlji.

TEŽAK POROD

V vzhodnem Berlinu so ponovno odložili sklicanje evropske konference komunističnih strank. Pripravljalna komisija se še ni sporazumela o zaključni politični listini, katero naj bi odobrili na konferenci. Obljubljajo pa, da bodo pripravljanje konference komunističnih strank nadaljevali v kratkem. Priprave trajajo že dvajset mesecev.

Glavna ovira za naglo sklicanje konference je spor med Sovjetsko zvezo, ki hoče biti nesporna voditeljica komunističnega sveta, ter med avtonomističnimi težnjami nekaterih partij, kot so romunska, jugoslovanska, italijanska, francoska in španska.

Jugoslovanska agencija »Tanjug« komentira, da prekinitev zasedanja pripravljalne komisije v vzhodnem Berlinu ni bila pričakovana. Istočasno — dodaja »Tanjug« — je prekinitev dokaz, da še vedno obstajajo globoke razlike glede načelnih vprašanj.

Priložnost za uveljavljanje naše manjšine

(nadaljevanje s 1. strani)

znanja, da smo Slovenci tu in da morajo z nami voditi računa, da odločno terjamo svoje pravice, da hočemo kot pripadniki svoje narodne skupnosti tudi živeti in se dalje vsestransko razvijati, da hočemo po lastnih vodilih in svobodno urejati ter reševati svoja specifična vprašanja ter da želimo prispevati svoj delež pri izoblikovanju podobne celotne družbe.

To je prvi in glavni razlog, zaradi katerega priporočamo glas za Slovensko skupnost, ki je s svojimi kandidati tokrat pri-

sotna po vsej deželi Furlaniji - Julijski krajini, se pravi po vsem ozemlju, na katerem živi naša manjšina. Prepričani smo namreč, da je eden vzrokov, zaradi katerih so naša slovenska vprašanja še vedno boleče odprta, tudi v tem, da vsi Slovenci v Italiji ne nastopamo na volitvah samostojno, združeni v enotni volilni formaciji, ki bi nam kljub krivičnemu volilnemu redu zagotovila predstavništvo v obeh zakonodajnih zbornicah. Naj bližnje parlamentarne volitve vsaj pokažejo in potrdijo to pot, ki je po našem trdnó jamstvo za korenito spremembo položaja slovenske manjšine v Italiji.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»MLADIKA« 5-6

Izšla je nova, dvojna, peta in šesta številka MLADIKE, v kateri zvemo iz kratkega naznaila na notranji strani ovitka, da bodo letošnji študijski dnevi v Dragi 4. in 5. septembra. Žal ni nič omenjeno, kakšne teme bodo na sporedu in kdo bo predaval. Dobro bi bilo te stvari objaviti že spomladi ali vsaj v začetku poletja, da bi si lahko tisti, ki se nameravajo udeležiti študijskih dni iz kakih daljnih krajev, pravočasno uredili počitnice, tako da bi lahko prišli za tiste dni v Trst.

Uvodni članek je napisal Sergij Pahor pod naslovom »Beneška Slovenija po potresu«. »Bodo že tolikokrat preizkušeni Beneški Slovenci sposobni prenesti težave pred obnovo?« piše Pahor, »Bodo še zavračali vabila svojcev v tujini ali po drugih krajih Italije, bodo še enkrat rekli svoj NE furlanski nižini, ki jih je toliko sprejela? Vabijo jih tudi oblasti, ki so pripravljene nanovo zgraditi vasi v dolini, da bi se tako rešile problemov obnove gorskih vasi in njihove pasivnosti«.

Pahor meni, da so vsi trdno odločeni ostati v Reziji, Teru, Bardu, Viskorši, Tipani, Subidu, Čeneboli. Ostati hočejo na svoji zemlji pravi on in ponovno postaviti na noge svoje vasi. Potem poudarja, da smo jim dolžni vso solidarnost in pomoč, ki jo zmoremo do bratov, s katerimi nas je potresni sunek povezal v celoto. »Pregrade, nastale zaradi naravnih meja v preteklih časih in zaradi politične meje v zadnjem stoletju, odtujenost zaradi raznarodovanja, preseljevanje in fašistična propaganda, ki živi še danes, morajo pasti, pa čeprav pod udarci naravnih katastrof. Ne bojmo se žrtev — zaključuje Pahor — saj bomo potem bogatejši na prijateljstvu z rojaki, ki jih do danes še nismo poznali.« Na bralce naslavlja poziv, naj pomagajo beneškim Slovincem, oškodovanim od potresa, kolikor le morejo. Pahorjeva je tudi pretrsljiva fotografija od potresa hudo poškodovane cerkve na Bili v zgornji Terski dolini, ki je objavljena na ovitku.

Nepodpisan uredniški uvodnik prikazuje, zakaj se je Slovenska skupnost odločila, da gre 20. junija samostojno na volitve. Sledi novela Milene Merlak »Otrok in vojna«, ki je dobila tretjo nagrado na zadnjem literarnem natečaju Mladike. Vinko Beličič je objavil v tej številki pesem »Solza«, drugo izvirno pesem z naslovom »Opčinam za praznični dan« pa je objavil nekdo pod psevdonimom Abel. Obe sta lepi. Poleg tega prinaša ta številka Mladike nekaj pesmi Waltherja Nowotnyja, ki jih je prevedel iz nemščine Edvard Kocbek.

V bližnjo zgodovino posega članek »Državnozbornske volitve med obema vojnama«. Mišljenje so volitve na Primorskem. Alojz Rebula je zastopan s člankom za stoletnico Cankarjevega rojstva pod naslovom »Na tirnici Kristusa«, v katerem je rečeno mel drugim: »Ob Cankarjevem jubileju se torej slovenski kristjan more

vsaj tako sproščeno identificirati z njegovim sporočilom, kakor slovenski marksist. Saj bi Cankar lahko rekel o sebi z Dantejevske metaforo: Krščanstvo je bilo mati, ki me je dojila s krvjo in s slogom. Kjerkoli slovenski kristjan odpre Cankarjevo knjigo, povsod se znajde doma, v območju slovenskega in večnega — nadaljuje Rebula. Povsod najde preroško vzvišenost Gore blagrov, v akordih najslovesnejše slovenščine, kar jih je bilo kdaj napisanih. In med temi blagri je eden, ki ga je moral imeti Cankar najrajši in ki je blagor vseh manjšin, vseh odrinjenih, narodnih in bivanjskih in ideoloških: *Blagor lačnim in žejnim pravice*. Z Ivanom Cankarjem verjamemo: *Bodo nasičeni*. Sledi nekaj značilnih citatov iz Cankarja. Nadalje prinaša Mladika poročilo o nedavnem taboru za Cankarjevo stoletnico na Opčinah. Martin Jevnikar piše o vlogi revije »Meddobje« v slovenskem povojnem kulturnem življenju. Zanimiv je tudi intervju s Francem Pohajcem o ansamblih lahke (»narodnozabavne«) glasbe. Martin Jevnikar predstavlja ameriška slovenska pisatelja Andreja Kobala in Jankota Roglja. Tudi v tej številki ne manjka hubrika »Na Obelisku«. To vsebino dopolnjuje še več drobnejših člankov in razne rubrike. Revijo pa krasi nekaj reprodukcij umetniških slik

Mednarodno pisateljsko srečanje

Mednarodno pisateljsko srečanje

Koroško pisateljsko društvo, ki ga vodi agilni Walter Nowotny, je letos že petič priredilo mednarodno pisateljsko srečanje. V prijazni gorski vasi Fresach - Breže nad Beljakom na Zgornjem Koroškem so se zbrali pisatelji iz devetih držav, iz Jugoslavije, Madžarske, Romunije, Poljske, Nemške demokratične republike, Zvezne republike Nemčije, Švice, Italije in Avstrije. Slovenske pisatelje iz Jugoslavije je zastopal Smiljan Rozman, avtor romanov »Rozalija in Vrtačnik«, »Pokopališče« in številnih mladinskih povesti.

28. maja je z uvodnim predavanjem nastopil italijanski univerzitetni profesor Claudio Magris iz Trsta, ki je načel takoimenovani

problem jezikovne skepse v delih avstrijskega pisatelja Roberta Musila, ki je bil rojen, kot je znano, v Celovcu. Poznejša diskusija je osvetlila Magrisovo predavanje z različnih strani, pri čemer se je pokazala veriga mnenj in protimnenj. Najbolj zanimiva so bila tista, ki niso končala v akademski abstrakciji, temveč so se zavzemala za aktualizacijo Musilovega opusa »življenjske skepse«. Koliko mi je Musil danes nevaren? Ga morem obiti, ga morem preskočiti, morem ob njem pasti?, je bilo eno takih poglobitvenih vprašanj z željo po Musilovi aktualizaciji.

Ker je znani švicarski pisatelj Dieter Fringeli zbolel, se je s posebnim prispevkom oglašil pomembni hrvaški dramatik in esejist Antun Šoljan iz Zagreba, ki je govoril o »Manipuliranih muzah«. Šoljan se je postavil odločno proti enodimenzionalnemu pojmovanju literature, proti plakativni takoimenovani angažirani literaturi, a tudi proti ezoterični abstraktni literaturi. Zavzemal se je za poezijo odgovornosti, zakaj »poezija brez morale je sterilna«.

29. maja je pisateljica Ingeborg Drewitz iz Zvezne republike Nemčije predavala o problemih realizma v današnjem času. Osvetlila ga je na stvaren način z več strani, vendar pa je sprožila svojevrstno debato in polemiko. Pisatelji iz različnih držav so spet in spet skušali postaviti vprašanje: »Kaj je realizem danes? Je realizem človekova realnost, resnica življenja? Izgovorjene so bile besede: »realizem brez bregov«, »socialistični realizem«, politična sposobnost realizma«, »notranja realnost literarnega dela« in še marsikaj. V pogovorih na obrobju so govorili o izreku Franza Kafke. Resnična resničnost je vedno neresnična: pisatelj Jurij Koch iz Nemške demokratične republike, ki piše v lužiški srbščini in je eden od članov predstojništva pisateljev Nemške demokratične republike, pa je menil, da so »pravljice pravzaprav neverjetno resnične«.

Christian Wallner iz Salzburga si je v referatu »Ni časa za večnost — Pripombe k nalo-

BORIS PAHOR

IVAN CANKAR IN SOCIALIZEM

V.

Saj, doktor Tuma je tudi ob ti priložnosti izjavil, da se ne strinja s Cankarjevim optimizmom, a medtem ko je sam iskal rešitev v internacionalizmu evropskega delavstva, kar je bilo takrat docela iluzorno, je Cankar skušal prerasti dvom, ki je mučil prav tako njega kot vse Primorce, zaupal je v Wilsonove točke in skušal vlti poguma in samozavesti poenotenemu narodu.

Žal dogodki niso potrdili vere, ko jo je rodilo navdušenje ob majniški deklaraciji. In prav tako je tudi socializem na Slovenskem med obema vojskama ubral Tumovo pot, medtem ko so bile zamisli mladih socialistov in Cankarja samega odrinjene v stran. Za časa osvobodilnega boja je bilo spočetka sicer čutili nekako obnovev socialističnega ozračja, ki se je bilo po zaslugi »mladih« socialistov uveljavilo med prvo svetovno vojsko, a po osvoboditvi je na Slovenskem spet prevladal nacionalno mlačen marksizem. Slovenski komunistični teoretik je v svojem povojnem spisu celo napovedal smrt kategoriji narod. Če upoštevamo, da drugod marksisti, na primer Romuni, poudarjajo, da

je »narod ustvarjalno jedro v gospodarskem, političnem in duhovnem življenju«, da »narodi niso zgubili zgodovinske funkcije... ampak imajo še povečano vlogo pri afirmaciji ustvarjalnega genija naroda«, da »narod ne more prispevati k človeštvu, če se odreče lastni politični, gospodarski in duhovni identiteti« (24) — če primerjamo ta daljnosežna spoznanja z današnjo slovensko nacionalno medlostjo, potem se šele zavemo, kako daleč smo od Cankarjevega koncepta.

A prav zato je potrebno, da nas njegova misel zmeraj znova oplaja, da se v tem njegovem letu poglobimo predvsem v besede, ki jih je pred 58. leti izrekel tukaj pri nas; zakaj njegovo predavanje o razmerju med narodom in socializmom spada med tiste maloštevilna dejanja, ki pričajo o našem političnem in državniškem zorenju. Zato so njegove takratne misli danes aktualne v Evropi, ki išče poti v socializem, aktualne za Slovence na splošno, posebno pa za slovenske ljudi tam, kjer se narodna skupnost, ki je ločena od matičnega telesa, bojuje za svoj obstanek.

(24) Naši razgledi, št. 8, 1976, str. 222.

(Dalje na 7. strani)

Sodobno kmetijstvo

PRIPRAVIMO SI KOMPOST SAMI

S toplim vremenom pride tudi doba, ko je treba odločiti, kaj in kam z rastlinskimi odpadki. Dandanes ko je hlevskega gnoja tako malo in ko je treba za razne humusne pripravke odšteti kar lepe denarje, ni odveč se vprašati, ali ne bi bilo bolj pametno izkoristiti vse tisto, kar navadno roma v smetnjak. Navsezadnje se v naravi nič ne izgubi, vse neprestano kroži. Kompost je končna oblika kroženja snovi, ki bi jih sicer vrgli v smetnjak.

Čemu uporabljati odpadke?

V vsaki kmetiji, v vsakem vrtu je v različnih letnih obdobjih več ali manj rastlinskih odpadkov, plevela, ostankov zelenjave, cvetlic, listja, odmrlih delov rastlin, olupkov, žagovine, lesa itd. Vsaka organska snov, ki sčasoma razpade, je dobra za kompost. Na kompostni kup ne spadajo edino le okuženi deli rastlin, pleveli v semenu, nekateri nadležni pleveli kot slak in pirnica. Vsi ti odpadki niso navadni odpadki, ampak pridelki zemlje, zato je tudi kompost, ki ga iz njih dobimo, niso na noben način kake smeti. Kompost je humus, najvažnejša osnova rasti. Dober kompost je na koncu zorenja pravzaprav takšen kot drobna ornica, rahel, prhel, biološko živ, ker ima veliko humusa, dosti hranil in obilo drobnorazpadljiv, ki razstavlja rudninske snovi v obliko dostopno rastlinam. To so bistvene stvari, ki bi se jih morali bolje zavedati, če hočemo naši zemlji povrniti rodovitnost in napraviti rastline bolj odporne proti zajedalcem in boleznim. Humus nadalje zrači tla, skrbi za to, da zemlja zadrži več vode, humus preprečuje utrjenost zemlje, na zemljo deluje izravnavno, tako napravi pešeno zemljo bolj vezno, težko ilovnato zemljo pa bolj rahlo in toplo.

Kako si pripravimo kompost?

Vsaka kmetija ima verjetno kotic, kjer bi brez težav pripravili kompostni kup. Glavno je, da je v bližini drevo, da daje koristno senco. Stari tradicionalen način pridobivanja komposta je mogoče nekoliko zamuden, pa tudi traja približno tri leta, toda to ne bi smel biti problem. Tla lahko zabetoniramo in zgradimo tudi stene iz opeke. Dobro je imeti dno z rahlim naklo-

nom in na dnu na strani narediti strugo, kamor se steka odtočna voda, ki jo nato v globlji kotanji lahko zajamemo in porabimo za vlaženje kompostnega kupa. Osnovna ploskev naj bo široka približno 1,5 do 2,5 m (če rabimo več komposta, naredimo več kupov), na katero zlagamo odpadke, s katerimi napravimo plast debelo 20 cm. To plast nato preložimo na tako imenovano kompostirnico, kjer snovi razpadajo in vrejo pod približno 5 cm debelo plastjo zemlje. Ko se nabere ponovno približno toliko odpadkov, sledi nova plast. To ponovimo petkrat ali šestkrat. Kup se proti vrhu zožuje. Višina kupa naj se giblje med 1 do 1,5 m. Če nastopi suša, moramo kup dobro namočiti od časa do časa. Vлага pospeši razvoj in delovanje drobnorazpadljiv. Organske snovi hitro trohnijo in ko opazimo, da se je kup znižal za kakšno petino, ga premečemo na tretji kup, kjer se kompost zreja in čaka na uporabo. Zorenje lahko pospešimo s tem, da kup večkrat prekoplamo. Bakterije, ki snovi razstavlja, rabijo namreč kisik. Med kompost mešamo razna rudninska gnojila, predvsem apneni dušik.

Za manjše količine komposta, zlasti za uporabo v vrtu, lahko pripravimo kompost pospešimo. To dosežemo v 4-5 mesecih, če na vsako izmed opisanih plasti potrosimo apneni dušik, in druga gnojila in če ima posoda, silos ali zabojček (iz desk, kolčkov itd.) špranje za prodiranje zraka v notranjost kupa. Okvirno potrosimo pol kilograma rudninske mešanice na kvadratni meter plasti. Apnenemu dušiku je dobro dodati nekoliko Tomaževe žindre in kakega kalijevega gnojila. Na vrhu naj ima kup žleb, da bo voda lažje prodirala v notranjost kupa. Kup mora biti stalno vlažen.

VAŽNO OBVESTILO KMEČKE ZVEZE DVOLASTNIKOM

Kmečka zveza opozarja dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem področju, naj pravočasno predložijo prošnje. V ta namen naj se javijo v pisarni Kmečke zveze - Ul. Cicerone 8/B v Trstu, pritličje med uradnimi urami (od 8. do 14., ob četrtih od 8. do 12. in od 15. do 18. ure). S seboj naj prinesejo *dvolastniško knjižnico* ter številke parcel. Poleg osebnih podatkov je namreč treba navesti v prošnji številko parcele, na kateri nameravajo sekati, katastrsko občino, pod katero parcela spada, ter površino parcele in količino drv. Prošnje bomo sprejemali do 13. julija 1976.

Mednarodno srečanje

(nadaljevanje s 6. strani)

gam realistične literature danes prizadeval, da bi dokazal »uporabljivost in koristnost literature v današnjem času«. Upri se je domnevnemu mnenju nekaterih, češ da je »realiteta le fikcija v naši glavi«, in menil, da literarne vrednote niso večne vrednote in so zato spremenljive. Zavzemal se je za kritično in progresivno partijnost literature, vendar je menil, da ta partijnost ni identična s pripadnostjo kaki politični stranki, temveč je duhovnega izvora.

Z referatom poljskega pisatelja Lotharja Herbsta, ki je poudaril moč ustvarjalne fantazije, ironije, šoka v delu kakega Witolda Gombrowicza, kakega Bruna Schulza, za mlado poljsko literaturo najnovejšo generacijo, so se mednarodni pisateljski dnevi 30. maja iztekli.

Pisatelji različnih estetskih in političnih pogledov in iz držav z različnimi političnimi sistemi so se vsaj delno zblížali. Njihovi razgovori so bili izraz skoraj enakega eksistencialnega položaja, enake nemirne notranje stiske in negotovosti, ki sili k resnici in k delu za plemenitejši svet. Prekoračene so bile nekatere meje samote in nezaupanja. Kraji ob mejah, dežele ob mejah, nam podarjajo nova upanja.

LEV DETELA

28. mednarodni velesejem v Trstu

V četrtek, 17. t.m. se bo pričel letošnji mednarodni velesejem v Trstu. Po dosedanjih podatkih bo sodelovalo 1.064 razstavljalcev iz 23 držav. Iz tujine se je namreč prijavilo 386 podjetij, iz Furlanije - Julijske krajine ter iz ostale Italije pa 678.

Glede tujih držav je že zagotovljena prisotnost Avstrije, Jugoslavije, Brazilije, Japonske ter afriških držav, ki so članice Organizacije EAMA. Iz slednje skupine bosta gotovo nastopila Kamerun in Somalija, verjetno pa tudi Uganda, Gana, Srednjeafriška republika in Zaire. Preko gospodarskih organizacij državnega značaja se bodo udeležili tržaškega velesejma Filipini in Malajska federacija.

Razpoložljivi prostor je bil v celoti oddan že pred več časa. V številnih primerih so morali skrajšati prostor, katerega so zahtevali posamezni razstavljalci, da mi dali možnost za sodelovanje čimvečjemu številu podjetij.

Urniki za občinstvo bo od ponedeljka do četrtega od 16. do 23. ure, od petka do nedelje pa od 10. do 24. ure. Vodstvo velesejma se je odločilo za podaljšanje urnika ob petkih in sobotah, da olajša dotok jugoslovanskim turistom, za katere so pozne popoldan-

ske in večerne ure bolj neprimerne. Jugoslovanski državljani bodo tudi uživali poseben popust pri vstopnini. Navadne vstopnice bodo namreč stale tisoč lir, medtem ko bodo Jugoslavlani ob predložitvi potnega lista ali mejne propustnice uživali popust 400 lir. Pričakujejo velik obisk zaradi bogate izbire raznega materiala in potrebščin ter zaradi splošne pestrosti letošnjih razstav.

Zaradi potresa v Furlaniji in Beneški Sloveniji bodo letos odpadli razni uradni sprejemi in kosila. Prav tako ne bo srečelov ter večerov z nastopi pevcev in raznih ansamblov.

Dnevi posvečeni tujim državam se bodo pričeli 18. junija, ko bo na sporedu Dan Jugoslavije. Dopoldne bo običajna tiskovna konferenca jugoslovanskega zastopstva, popoldne pa tradicionalno srečanje jugoslovanskih in tržaških gospodarskih krogov v trgovinski zbornici. 19. junija bo na vrsti Dan Avstrije, ki je poleg Jugoslavije najbolj zvesta tuja udeleženka tržaškega velesejma.

Posebni dnevi bodo nadalje posvečeni mednarodni lesni trgovini, kavi in gradbeništvu ter raznim drugim pobudam

PRIPOMBE OPENSKIH ORGANIZACIJ

K VARIANTI REGULACIJSKEGA NAČRTA

(Nadaljevanje s 4. strani)

središča (ozn. 5-5-29-30), vendar bo problem prostora v poslopu osnovne šole s slovenskim učnim jezikom na Opčinah potrebno rešiti še pred začetkom šolskega leta 1976-77, ko bodo že tako pretesni prostori postali zaradi povečanega števila učencev absolutno nezadostni.

V prepričanju, da bo občinska uprava upoštevala naše pripombe, prosimo, da nas stalno obveščate o vseh odločitvah in predlogih, ki se neposredno tičejo nas in naše vasi.

Skraini čas je že, da razpršimo zoprni sum, da smo do svetovnih prvakov pristranski: z Laskerjem se v tej rubriki res še nismo razkazovali. Ko pa bo ljubi bralec preigral spodnjo partijo (in upamo, da je še ni), bo najbrž drugačnega mnenja, češ: »Star trik; to odlašanje ni nič drugega kot ceneno iskanje učinkov.«

Kot vse velike umetnine lahko tudi ta partija shaja brez komentarja. Če pa si ga kljub vsemu privoščimo, moramo biti že nekoliko manj površni, kot je dr. S. Petrovič v knjigi »Veliki majstori šaha 7: Lasker« (glej spodnji komentar k 21. potezi belega!). Bralec naj nepristransko in brez zamere razsodi, če imamo prav ali pa če smo zapadli popolni slepoti.

PILLSBURY - LASKER Damin gambit

1. d4 d5, 2. c4 e6, 3. Sc3 Sf6, 4. Sf3 c5, 5. Lg5 cd4, 6. Dd4: Sc6, 7. Dh4? (pred to partijo ni poteza zaslužila vprašaja, ker je Pillsburyevi nasprotniki niso znali ovreči: taka je šahovska resnica!)

7. ... Le7, 8. 0-0-0 Da5, 9. e3 Ld7, 10. Kb1 h6, 11. cd5:, ed5:, 12. Sd4 0-0, 13. Lf6: Lf6:, 14. Dh5 Sd4, 15. ed4: Le6 (zatišje pred viharjem), 16. f4? Tac8, 17. f5 Tc3:!, 18. fe6:

Na 18. bc3: bi sledil odgovor 18. ... Dc3: in sedaj:

- A) 19. Tc1? Dd4: itd.
- B) 19. Df3? Db4+, 20. Db3 Lf5: + itd.
- C) 19. fe6: Tc8! itd.

18. ... Ta3!! (takemu brezskrbnemu sprehajanju pravijo Španci paseo), 19. ef1: + Tf7:, 20. ba3: Db6+, 21. Lb5

Komentar v zgoraj omenjenem viru se glasi: Če 21. Ka1, potem 21. ... Ld4: +, 22. Td4: Tf1: +, 23. Td1 Dd4+ in črni zmaga.

Seveda ne spravljamo v dvom, da črni zmaga, trdim le, da nakazani način ni pravi. Saj po potezah 21. Ka1 Ld4: +, 22. Td4: Tf1: + se beli po vsej verjetnosti izmuzne v remi: 23. Tf1: Dd4: +, 24. Kb1 Dd3+, 25. Kb2 Df1:, 26. Dd5: itd.

Pravilno nadaljevanje v tej varianti je po našem:

21. Ka1 Ld4: +, 22. Td4: Dd4: +, 23. Kb1 De4+, in sedaj:

- D) 24. Ka1 De1+, 25. Kb2 Tf2+ itd.
- E) 24. Kb2 Tf2+ itd.
- F) 24. Kc1 Tc7+ itd.

21. ... Db5: +, 22. Ka1 Tc7! (grozi 23. ... Tc2), 23. Td2 Tc4, 24. Thd1 Tc3 (evakuira c4 za damo), 25. Df5 Dc4, 26. Kb2 Ta3:!, 27. De6+ Kh7, 28. Ka3:

Do konca pa še paso doble:

28. ... Dc3+, 29. Ka4 bc5+, 30. Kb5: Dc4+, 31. Ka5 Ld8+, 32. Db6 Lb6: mat.

—o—

»IMAMO JASNE POGLEDE V BODOČNOST«
(Nadaljevanje s 3. strani)

dal zahtevo po dejanski enakopravnosti obeh narodov v deželi...

Vse to pa nas ne plaši, ker imamo zadosti življenjske volje in moči in tudi še zadosti mladine, ki bo prevzela nalogo in delo. Tudi smo še tesno povezani s tradicijo in imamo jasne poglede v bodočnost.

Dekle z zaprtimi očmi

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

60

Ludvik Hughe se nasloni na skalo:
»Rozalina plemenita Cressy...? S tremi besedami...«

»Ja, s tremi besedami...«

»Plemeniti ste?«

»Imam to veliko čast.«

»Potem sem pa izgubljen!... Vi me ne boste nikdar marali!... Nikoli ne boste voljni, da bi vzeli za moža sina kožarja iz Gobelinske gase..., nikoli, da bi se imenovali gospa Hughe.«

Znoj se mu blesti na čelu... oči zro neznanokam..., nekako bolešno rezanje mu krči ustnice.

Rozalina ga dolgo gleda... Čuti vso resnost besed, ki jih bo spregovorila. A ne more pustiti takšne ljubezni v negotovosti dvoma.

»Čujte, gospod Hughe!... Rekla sem vam že: bila sem neizmerno nesrečna pod vašo streho.«

»Oh, ta stavek!«

Izraža mojo misel...«

»Nesrečna...? Ne po moji krivdi!...«

»Ne, ne po vaši krivdi. In vas hranim v res hvaležnem spominu in...«

»In...?«

»In, če dovolite, v prijaznem čustvu.«

»Hvala!... Oh, ponovite še enkrat to besedo... Rekli ste: čustvu...?«

»Dejala sem: v prijaznem čustvu.«

»Tudi moj oče vas je imel rad.«

»Toda prestala sem take žalitve... Doživela sem take grozne obdolžitve, da si ne morem misliti, kako bi si jih opravičila, če bi prišla k vam nazaj. Že slišim vzklikati vašo mater: 'Saj so mi pravili!... In kako prav je imela Melanija!...«

»Gospodična..., dovolite!... To je slovesna minuta!... Ne gre za mojo ubogo mater, ki je tako dostopna tujim vplivom!... Kar se tiče Melanije, ne obstaja več.«

»A zame je tako zelo obstajala!...«

»Joj!... Ko bi bil vedel!... Pa tu gre za vas in zame! Verjemite mi, kadar človek sreča ljubezen na svoji poti..., veliko, globoko ljubezen, mora vedno paziti nanjo, kajti v enem življenju ne gre dvakrat mimo... Niko-

li ne boste ljubljene na svetu tako, kot vas ljubim jaz prostak, kožar...«

»To je čisto mogoče... A vi ste bogati..., zelo bogati!...«

»Vi pa ste plemeniti..., zelo plemeniti!...«

»To sedaj nič več ne pomeni...«

»Bogastvo odslej še manj!... Bogastvo se izgubi v enem dnevu..., v eni uri!... Toda prednosti rase niso odvisne od položaja na borzi. Vi ste najbolj ganljiv dokaz tega. Ali se spomnite?... Jaz sem vas bil nekoliko spregledal... Se spominjate najinih srečanj na morskem obrežju...? Tedaj sem vas ljubil nesrečno... ljubil sem vas kot hišno... Semkaj nisem prišel po gospodično Rozalino pl. Cressy, ampak po nesrečno Marijo Durand...«

»Te ni več!... Druga pa ne bo mogla nikdar zopet priti v hišo v Auteilu..., nikoli več gledati tistih sovražnih zidov...«

»Napravila si bova gnezdo drugje...«

»In gospa Hughe, kako je sedela na dan mojega odhoda med Melanijo in Celestinom... Vse je bilo pripravljeno, da bi me obsodili..., me kaznovali kot tatiko..., in še kaj hujšega..., me vrgli brez usmiljenja na cesto, potem ko bi mi vzeli čast. In morala bi poljubiti gospo Hughe in ji reči »mama« ... Ne! ... Saj pač čutite..., ne morem, ne bom mogla nikoli!...«

»Uboga moja mamica!... Nikar ji preveč ne zamerite... Ponavljam vam: Ali je to njena krivda? Tako nemočna je... tako razburljiva!... Ob zavest pride v položaju, na katerega ni bila pripravljena.«

»Toda med tem, da ji odpustim — kar sem že storila — in med tem, da postanem njena hči, je cel prepad...«

Rozalina se približa mladeniču:

»Gospod Ludvik..., vse spoštovanje rahločutnosti vašega srca..., cenim vaš korak... Toda res ne morem..., ne morem!...«

In mu je ponudila roko...

Tokrat pa je bil Ludvik tisti, ki je ni prijel, te ročice, kajti rad bi jo za zmeraj..., a nudila se je le v slovo.

»Ali vas bom še smel obiskati?«

(Dalje)

Sodelovanje med Turčijo in Jugoslavijo

O položaju na Bližnjem vzhodu in zlasti v Libanonu so razpravljali na turško-jugoslovanskih pogovorih med obiskom, katerega je napravil v Ankari maršal Tito. Pogovarjal se je s predsednikom Turčije Korumom in z ministrskim predsednikom

Uradno poročilo o pogovorih pravi, da imata Turčija in Jugoslavija kot sosedi na Balkanu in na Sredozemlju tradicionalne prijateljske odnose, ki tvorno prispevajo h krepitvi sodelovanja in stabilnosti v njunem območju. Popuščanje napetosti, razvoj dvostranskih odnosov med balkanskimi državami in večja medsebojna odvisnost v svetu so dali nove razsežnosti sedanjim stikom med obema državama, ki imata enaka ali podobna stališča v številnih svetovnih vprašanjih.

S povečanjem turško-jugoslovanskih stikov na političnem in gospodarskem področ-

ju — nadaljuje uradno poročilo — so v zadnjem času obogatili tradicionalno dobre prijateljske odnose. V pogovorih so ugotovili, da so posebno ugodne možnosti za sodelovanje v ladjedelništvu, elektroindustriji, industriji tirnih vozil, energetiki, rudarstvu, kmetijstvu in turizmu ter na nekaterih drugih področjih. Ugotovili so tudi, da razvoj gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Turčijo še ni v skladu z vsemi možnostmi ter da je treba nujno razširiti blagovno menjavo. Skleniti je treba dolgoročne trgovinske pogodbe, da bi prispevali k okrepitvi celotnih gospodarskih odnosov.

Ob zaključku so na pogovorih poudarili, da je turška narodnost v Jugoslaviji — ki uživa vse pravice enakopravnih jugoslovanskih državljanov — trden most prijateljstva in sodelovanja, ki krepi in bogati odnose med obema državama.